

Groruddalssatsingen

Hva lærte vi – og hva vil vi dele?

Groruddalen

138 000 innbyggere i dag, «Norges 5. største by»

Som alle byer – gode og mindre gode bomiljøer

Miljø utfordringer – gjennomfartsårer, industri og logistikk

Sosiale utfordringer – områder med opphoping av levekårsproblemer, høy innvandrerandel

Groruddalssatsingen – noen som husker den?

▶ Hovedmål:

- ▶ Bærekraftig byutvikling, synlig miljøopprusting, bedre livskvalitet og samlet sett bedre levekår i Groruddalen. Det utvikles et lokalt og inkluderende samarbeid med beboere, organisasjoner, borettslag, næringsliv, bydeler og offentlige institusjoner. Groruddalens identitet, og stolthet skal styrkes.
- ▶ 4 programområder med egne mål/delmål
 - ▶ PO 1 Miljøvennlig transport
 - ▶ PO 2 Alna. Grøntstruktur, idrett og kulturmiljø
 - ▶ PO 3 Områdeløft og stedsutvikling
 - ▶ PO 4 Oppvekst, levekår, kultur og inkludering
- ▶ Programområdene operasjonaliserer og utdyper hovedmålet – i noen grad

Hvor kom målene fra?

- ▶ Betydelige miljøutfordringer i GD
 - ▶ Ønske om bærekraftig byutvikling - "Helhetlig utviklingsplan for Groruddalen – strategier for et bedre miljø mot 2030"
- ▶ I tillegg: gamle drabantbyer, levekårsutviklingen og integreringsutfordringer
 - ▶ GDS ble uvidet til også å omfatte boliger og sosiale forhold, "oppvekst, utdanning, levekår, kulturaktiviteter og inkludering".

Hårete mål.....

- ▶ Målene ble formulert for å skape dynamikk og stimulere til samarbeid.
 - ▶ De var idealistiske og skulle tjene som en fyrlykt.
 - ▶ Det ble ikke gjort noen vurderinger i forhold til tilgjengelige ressurser – hverken før eller etter at ressursrammen kom på bordet
- ▶ Omfattende utfordringer innen målområdene, begrenset med ressursene i GDS
- ▶ Mange av målene er vanskelig å måle – GDS har i liten grad lagt opp til måling.

Omfattende innsats over 10 år

- ▶ 2007-2016 – 50 mill. fra hhv. kommune og stat pr år
- ▶ Statlige tilleggsbidrag har økt totalen til ca 1,5 mrd (pr 2015)
- ▶ Over 300 prosjekter er gjennomført
- ▶ Til sammen over 35 etater og myndigheter har deltatt
- ▶ Bydelene har hatt en sentral rolle
- ▶ Omfattende mobilisering av lokale krefter i Groruddalen

Kompleks organisering

- ▶ Nødvendig som følge av spennvidde i innsats og omfanget av deltakelse
- ▶ Organiseringen har sikret en rimelig effektiv gjennomføring av satsingen
- ▶ Bydelene var opprinnelig ikke med i alle PO'ene. Viktig at de kom med - ivaretok helhetsperspektivet

Organisering - Styrker

- ▶ Det er etablert et godt samarbeid mellom de sentrale avtalepartene på kommunal og statlig side.
- ▶ Organisasjonsmodellen har bidratt til at alle involverte i Groruddalssatsingen har fått god kunnskap om satsingen
- ▶ Modellen har lagt til rette for bred læring
 - ▶ Om nye arbeidsmetoder
 - ▶ Om samarbeid mellom bydeler, etater og virksomheter
- ▶ Modellen har gitt god forankring i bydelenes administrative ledelse når det gjelder gjennomføring av områdeløft
- ▶ Dialogen/samhandlingen med lokale interessenter i forbindelse med områdeløft var en suksessfaktor i gjennomføring av områdeløft
- ▶ Innsats og medvirkning fra Husbanken og IMDi har vært viktig for resultatene som er oppnådd i PO 3 og 4

Organisering - Svakheter

- ▶ Forankringen i viktige byrådsavdelinger (med unntak av BYU) har ikke vært god nok.
- ▶ GDS har ikke vært tilstrekkelig forankret i viktige departementer – SD, ASD, KUD og HOD
- ▶ Etablering av et tilstrekkelig godt samarbeid mellom bydeler og etater tok lang tid.
- ▶ Det var store ulikheter i hvordan programgruppene ble ledet og hvilken rolle de hadde.
- ▶ PKGs rolle og mandat var uklart i begynnelsen – har funnet sin rolle etterhvert.

Hva fikk en så til.....?

Måloppnåelse PO 1 – Miljøvennlig transport

- ▶ Det minste av GDS' programområder med ca 100 mill. kr. fram t.o.m. 2015.
- ▶ Forsøkte i starten å påvirke de store statlige infrastrukturprosjektene i Groruddalen
- ▶ Endret strategi til å slutføre påbegynte prosjekter samt gjennomføre to konkrete prosjekter (MPG-Veitvetveien og Gateterminal Stovner/-Linjeparken).
 - ▶ Tiltakstyper med GDS-midler har vært trafiksikkerhetstiltak, miljøprioritert gjennomkjøring, støyskjermer, sykkeltiltak og tilrettelegging for kollektivtrafikk.
- ▶ PO 1 har i liten grad har lyktes med å påvirke de store infrastrukturprosessene i Oslo, men har lyktes i å gjennomføre mindre prosjekter, basert på lokale behov.

Måloppnåelse PO 2: Alna, grønnstruktur, idrett og kulturmiljø

- ▶ Budsjett på ca 346 mill. kr. t.o.m. 2015
- ▶ Tiltak for å gjøre elvepartier tilgjengelige/åpne, grønnstruktur, turveier, restaurere kulturminner, legge til rette for fysisk aktivitet
 - ▶ Området omfatter store tiltak, som etablering av fire bydelsparker, men også mange små og mellomstore.
- ▶ Underveis i satsingen skiftet programområdet fokus, fra dalbunnen til boligområdene i dalsidene.
 - ▶ Tettere kobling mot områdeløft i PO 3
- ▶ Er gjennomført mange fysiske prosjekter med aktivitetsrettede tiltak som supplement.

Måloppnåelse PO 3 Bolig by og stedsutvikling

- ▶ Budsjett på ca 439 mill.kr. t.o.m. 2015.
- ▶ Områdeløft i 8 områder
 - ▶ Utvikling av metodikk for innsats i utsatte områder
- ▶ PO 3 omfatter i tillegg
 - ▶ Plankoordinering mellom stat og kommune gjennom PG 3b
- ▶ Innbyggerne i områdene med områdeløft er systematisk mer fornøyd ift syn på nabofelleskapet og økt tilfredshet med fysisk miljø og møteplasser.

Måloppnåelse PO 4 Oppvekst, utdanning, levekår, kulturaktiviteter og inkludering

- ▶ PO 4 har vært det største i GDS. 624 mill.kr. er tildelt området t.o.m. 2015
- ▶ Målrettede tiltak om inkludering er dominerende i programområdet.
 - ▶ Gratis kjernetid, STORK, Norskløft mm
- ▶ Også bredt mål om å utvikle samarbeidsstrukturer, kompetanse og nye metoder (tjenesteutvikling)
- ▶ Innsats i PO 4 har drevet Groruddalen i riktig retning, særlig når det gjelder barnehage, skole, helse og lokalsamfunnsutvikling.

Samlet måloppnåelse – GDS hovedmål

- ▶ Første del: Bærekraftig byutvikling, synlig miljøopprusting, bedre livskvalitet og samlet sett bedre levekår i Groruddalen
 - ▶ Særlig lyktes på det fysiske området. Satsingen har bare i begrenset grad bidratt til bærekraftig byutvikling, men en har fått til synlig miljøopprusting.
 - ▶ Ikke like tydelig effekt på bedre livskvalitet og samlet sett bedre levekår
- ▶ Andre del; det utvikles et lokalt og inkluderende samarbeid med beboere, organisasjoner, borettslag, næringsliv, bydeler og offentlige institusjoner. Groruddalens identitet, og stolthet skal styrkes,
 - ▶ Det er utviklet lokalt og inkluderende samarbeid med lokale aktører på tvers av programområdene, bare i begrenset grad med næringslivet.
 - ▶ Vi finner ikke systematiske endringer i innbyggerens vurdering av trivsel i området de bor i og om de føler tilknytning til området de bor i for Groruddalen som helhet.
- ▶ Videre ser vi at samspillet mellom programområdene i GDS har utviklet seg og har blitt betydelig. Dette bidrar med all sannsynlighet til en merverdi i satsingen.

Hva har vi lært av Groruddalssatsingen?

- ▶ Vi har fått verktøy for å jobbe med samfunnsfloker
- ▶ Vi har lært hvordan GDS kunne brukes som en arena for innovasjon
- ▶ Vi har lært hvordan nye tjenester kan utvikles
- ▶ Vi har lært nye måter å samarbeide på
- ▶ Vi har lært myte om hvordan en skal mobilisere i lokalsamfunnet i utviklingsprosesser

Dette kan tas med videre inn i andre områdesatsinger

GDS som «samfunnsflope»

▶ Groruddalen som «samfunnsflope»

- ▶ Et sammensatt problem – på tvers av sektorer og nivåer. Kjente løsninger strekker ikke til.

▶ GDS som «verktøy» for å løse samfunnsflope

- ▶ Fra sektorrasjonalitet til områderasjonalitet
- ▶ Fra «top down» tilnærming i form av «diagnose» til «bottom up» baserte løsninger, basert på lokale behov og forståelse.
- ▶ Fra fokus på gjennomføring til også å inkludere læring og verktøyutvikling

Innovasjon

▶ Innovasjon i GDS

- ▶ Tjenesteinnovasjon – i form av nye tilbud som griper utfordringer an på nye måter

- ▶ Gratis kjernetid
- ▶ STORK

- ▶ Prosessinnovasjon – nye måter å samarbeide på tvers av sektorer og nivåer

- ▶ Områdeløft som metode
- ▶ Nytt samarbeidsmønster mellom bydeler og etater

Nye samarbeidsmønstre

▶ Ansvarsveksling mellom bydeler og etater

▶ Best når:

- ▶ Når bydelene utreder behov, basert på lokal problemforståelse.
- ▶ Etatene detaljplanlegger
- ▶ Løsninger forankres lokalt
- ▶ Etaten bygger
- ▶ Avklart driftsansvar

▶ Modell som bør opprettholdes og breddes ut

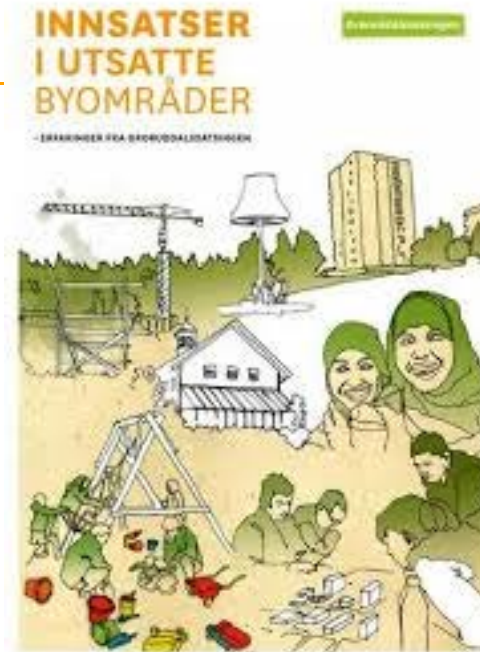
▶ Koordinering/kommune stat i PG3b

Samfunnsrollen har fått innhold

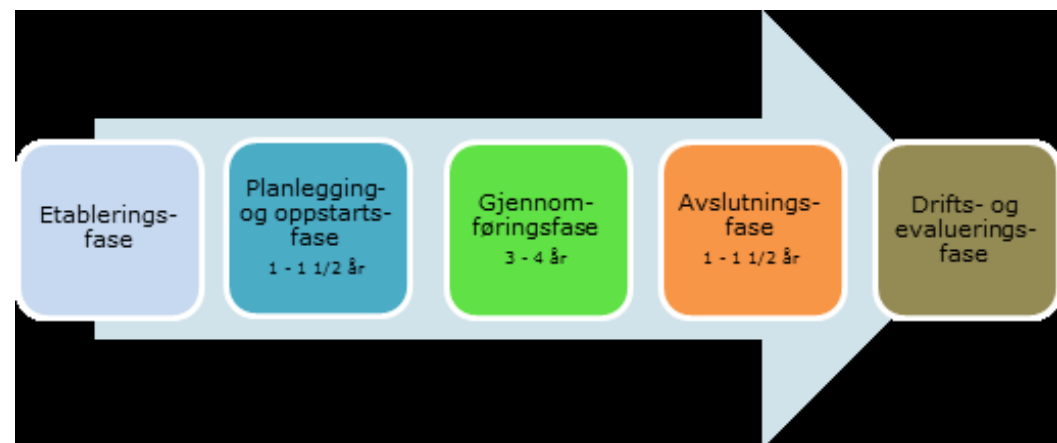
Kunnskap

Kunnskap om innsats i utsatte byområder

Metodikk for medvirkning i bydelene

Husbankens
Områdeløft-metodikk

Hva vil vi dele?

Mål og styring og sånt.....

- ▶ **Måldilemmaet – realistiske mål vs «salgs mål»**
 - ▶ Mål skal vekke begeistring og «selge» – men skaper lett urealistiske forventninger
 - ▶ Samfunnsfloker endrer karakter – dermed vil innholdet i målene også kunne det
 - ▶ Målene bør ta utgangspunkt i et behov, romme en visjon, men ikke foreskrive en konkret løsning – lokale forankring av behov og løsning er avgjørende
- ▶ **Styring – bør være reelt strategisk – ikke detaljert på løsninger**
 - ▶ Men også behov for tydelig rammer – innovasjon er kaotisk – prosessen rundt innovasjon bør ikke være det

Hva vil vi dele?

Betydningen av handlingsrom: Områdeløft bør også bestå av frie midler.

- ▶ Tilgang på frie midler har vært svært motiverende.
- ▶ Har fungert som «smøring» - lagt grunnlaget for gode lokale prosesser, treffsikre og godt forankrede prosjekter.
- ▶ Små midler har uløst mye aktivitet
- ▶ Gjennom dette muliggjøres lokal innovasjon og utvikling på en måte som ikke er mulig når prosjektmidlene bindes opp slik de f.eks. var i PO 4.

Hva vil vi dele?

God koordinering og kunnskapsinnsamling er viktig.

- ▶ Områdesatsing krever gode koordineringsprosesser – noen må se helheten
- ▶ Legge til rette for evaluering: Måling og innsamling av data fra evt. prosjekter er viktig – hva er det som virker?
- ▶ Kunnskapsinnsamling og spredning er viktig – unngå tap av taus kunnskap

Kva vil vi dele!

- ▶ Satsinger bør tilrettelegge for systematisk bruk av innovasjon
 - ▶ Lokale behov – lokale løsninger
 - ▶ Bredt samarbeid – etater, bydeler og ikke minst – befolkningen
 - ▶ Bruke innovasjonsmetodikk – KS, Difi
- ▶ Innovasjon er risiko – krever politisk backing

Hva vil vi dele?

Strukturer er viktig – men det er også folk

- ▶ I GDS er det en «hard kjerne» – fra dept., etater og ikke minst bydeler, som har vært veldig viktige
- ▶ Disse er en stor ressurs og bør tas godt vare på, både på grunn av sin lokalkunnskap, sitt engasjement og usvikelige tro på at ting nytter.
- ▶ Viktig med støtte – og styring
 - ▶ Støtte – for ikke å brenne seg ut
 - ▶ Styring – for ikke å kutte hjørner